Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807; з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200; з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVII. Ч. 178. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ПЯТНИЦЯ, 15-го СЕРПНЯ 1980 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, AUGUST 15, 1980 No. 178. VOL. LXXXVII.

В Гартфорді відзначено ТПН

Гартфорд, Конн. — Відзначення Тижня Поневолених Націй відбулося у Гартфорді, Конн., в неділю, 20-го липня ц. р. при співучасти естонців, литовців, лотишів, поляків і українців.

Святочне відзначення Тижня започатковано Службою Божою, яку тим разом відслужено в литовській церкві, при співучасти згаданих вище представників окремих націй та вірних мирян Литовської Церкви.

Слід звернути увагу на добре підготовану місцевим парохом патріотичну промову в якій між іншим було вказано на продовження політики царської Росії совєтським урядом. У дальшому він скритикував сьогоднішній вільний світ, а зокрема Америку за їхню легковажність у відношенні до комунізму, та в їхньому потуранні ґльобальних потягнень у підбої нових ще донедавна вільних держав.

Після Богослуження у церковній залі відбулася зустріч з представниками Поневолених Націй, посадником міста Джорджом Атансоном, кандидатом на республіканського конґресмена, пані Андерсон та представниками місцевої громади.

Бороне Зданис представник литовців, привітавши присутніх, попросила до слова головного промовця литовця Степана Забуліса.

Прелеґент у своїй промові підкреслив значення відзначення тижня Поневолених Націй, яке, на його думку, повинно б проходити більш імпозантно, та при численнішій участи Поневолених Націй. У дальшому він схарактеризував історичні моменти боротьби і поневолення східньоевропейських народів. Вкінці він згадав недалеку Конференцію у Мадриді і її евентуальні наслідки.

Опісля попрошено до слова посадника міста Дж. Атансона, який в своєму привітанні звернув учасникам увагу на брак заінтересування американським політичним світом справою Поневолених Націй, та їхню помилкову політику у відношенні до комуністичного світу.

Прикінці ще промовляли представники Поневолених Націй та пані Андерсон (республіканський кандидат на конґресмена).

На закінчення одноголосно рішено вислати відповідні телеграми до през. Джіммі Картера, дорадника през. Картера в справах крайової безпеки Збіґнєва Бжезінского і республіканського кандидата на президента Роналда Реґена.

КОНВЕНЦІЯ ДЕМОКРАТІВ ПОНОВНО НОМІНУВАЛА ДЖІММІ КАРТЕРА

Джіммі Картер

Волтер Мондейл

Ню Йорк, Н. Й. — Конвенція Демократичної партії, яка відбулася тут в Медісон Сквер Ґарден, великою більшістю голосів номінувала поновно теперішнього президента Картера кандидатом партії в цьогорічних виборах на президента. Значна кількість делегатів подали голоси за сенатором Едвардом Кеннеді, хоч він свою кандидатуру відтягнув, підкреслюючи таким чином бажання мати його кандидатом у 1984 році. У виборчій плятформі, яку апробувала конвенція в принципі прийнято пропозиції сенатора Кеннеді для боротьби з рецесією, одначе Президент заявив що запропоновані цифри 12 більйонів долярів на зменшення безробіття він акцептувати не може.

Таким чином цьогорічна конвенція Демократичної партії, яка заповідалася дуже бурхливо, а висліди якої могли бути зовсім несподівані, пройшла спокійно і замість передбачуваної внутрішньої боротьби, вся увага демократів спрямована тепер на виборчу боротьбу проти кандидата Республіканької партії Роналда Реґена.

Плятформа Демократичної партії поставила наголос на потребу боротьби з безробіттям і рецесією, але протиінфляційні заходи й

(Закінчення на ст. 3-ій)

У Польщі заповідаються глибші зміни

Варшава, Польща. — Едвард Бабюх, теперішній прем'єр підсовєтської Польщі, після перебрання свого свого посту виголосив промову, у якій заповів далекойдучі зміни. Одначе навчений гірким досвідом своїх попередників він зразу заявив, що ті зміни будуть поступові та що для них треба шукати підстав, щоб не поповнити нових помилок, яких і так вже дуже багато в недавній історії Польщі. Згідно зі загальною опінією, останні події в Польщі ті зміни приспішують.

Кількатижневі страйки в Польщі, які вибухали в різних промислових осередках після проголошення підвишки на ціни м'яса, виявили таке незадоволення серед робітничих мас, що всілякі намови й переконування, а навіть застрашування партійних і державних керівних діячів уже не могли стримати зовнішньої маніфестації цього незадоволення. Майже в усіх випадках державні чинники мусіли поступитися й вволити волю робітників: робітники отримали підвишки не раз навіть 20 відсотків, що значило для них дуже багато. Але для державного керівництва це не було розв'язкою, навпаки це поставило руба питання: що робити далі?

У Варшаві відбулася на початку серпня рідкісна в „соціялістичній" Польщі пресова конференція для закордонних журналістів. Від уряду виступав на тій конференції секретар ЦК партії Єжи Лукашевіч. Лукашевіч заявив в імені уряду, що „ціла структура цін мусить бути перебудована, з нею мусять наступити зміни в заробітних платнях працюючих". Держава буде шукати забезпечення вистачаючого мінімуму для прожиття робітника і його родини дорогою відповідної рівноваги між цінами й заробітною платою. Одночасно з тим „держава мусить стояти на принципі справедливих заробітних платень", сказав Лукашевіч, а це значить, що платні не будуть рівні, але будуть пов'язані з родом праці і продуктивністю.

Лукашевіч зовсім не заперечив факту, що в „робітничій державі робітники страйкують проти робітничого уряду", мотивуючи це особливими умовами, які уряд тепер буде розв'язувати. Одначе, як виникає з його слів, покищо годі говорити про виразні напрямні в шуканні того виходу. Положення в Польщі таке, що вимагає зовсім нових методів. Найкращий вислів тому дали кола польських національних інтеліґентів з групи „Досвід і майбутнє", які свій великий еляборат, який друкується тепер у польській пресі за кордоном, назвали „Як з того вийти?"

АМЕРИКАНСЬКІ ПРАВНИКИ ВИМАГАЮТЬ ЗВІЛЬНЕННЯ Л. ЛУК'ЯНЕНКА

Левко Лук'яненко

Чікаго, Ілл. — Президент Асоціяції американських правників, яка об'єднує понад 250,000 адвокатів в ЗСА Леонід С. Джановскі вислав письмо в обороні Левка Лук'яненка до прокуратора УССР Ф. К. Глуха, в якому вимагає опублікування матеріялів судових доходжень і присуду Лук'яненка. Лист також вимагає, щоб представники міжнародної організації для оборони прав людини мали змогу відвідати Лук'яненка в тюрмі.

У своему листі до Глуха Джановскі пише: „Пишу до вас в характері Президента Асоціяції американських правників. Наша Асоціяція глибоко заінтересована в збереженні володіння закону в усьому світі. Тому я і пишу в справі Лук'яненка, українського правника, якого засуджено в липні 1978 року на десять років табору праці та на п'ять років заслання. Ми отримали звідомлення про Лук'яненка, які вказують, що він був арештований і засуджений за його діяльність в характері правного дорадника різних людей в СССР, які намагалися створити організацію нагляду над приміненям Гельсінкських угод в Совєтському Союзі. Якщо ті звідомлення є правдиві, його арешт і притримування в тюрмі виглядають суперечними з правом на вільне слово, що його захищає 50-та стаття Совєтської конституції і 19-та стаття Міжнародного договору про громадські і людські права, який Совєтський Союз ратифікував. Тому ми наполягаємо, щоб ви без проволоки опублікували офіційний запис його суду й присуду та дали змогу правникові призначеному визнаною міжнародною організацією оборони людських прав відвідати Лук'яненка в місці його ув'язнення. Очевидно, якщо повідомлення, які ми отримали про його арешт і в'язнення є вірні, ми наполягаємо, щоб його негайно звільнено".

Як відомо, завдяки заходам групи українських правників, членів Об'єднання українсько-американських адвокатів, конвенція Асоціяції американських правників, яка відбулася в Гонолюлю на початку серпня ц. р., прийняла резолюцію в обороні Лук'яненка, адвоката з професії, довголітнього в'язня совєтських тюрм і концентраційних таборів, який вдруге засуджений на 15 років тюрми за свої переконання.

Адвокат Мирослав Смородський з Ратефорду, Н. Дж., будучи учасником конвенції в Гонолюлю, передав всі матеріяли в справі ув'язнення й двократного суду над Лук'яненком та подав усні вияснення й свідчення, що і стало безпосередньою базою для резолюції конвенції. Заходи в справі схвалення такої резолюції конвенцією американських адвокатів почали українські правники вже раніше та зложили в тій справі відповідну документацію, а М. Смородський зложив зізнання перед установами Асоціяції американських адвокатів в Мілвокі і в Чікаго.

На Союзівці закінчилися Курси Українознавства

Д-р Мирон Куропась під час лекції з історії України.

Кергонксон, Н. Й — Тут, в п'ятницю, 8-го серпня, закінчилися спільною традуаційною вечерею Курси українознавства, учасниками яких було цього літа 21 курсантів і курсанток, юнаків і юначок з Америки і Канади.

Тритижневий курс охоплював виклади української історії, літератури, мови, географії, як теж - пісні, музики й танцю. Керівник Курсів, відомий українсько-американський педагог і діяч д-р Мирон Куропась, привітав усіх зібраних при вечері, учнів і деяких батьків, та представників Головного Уряду УНСоюзу: д-ра Івана Флиса, головного секретаря Володимира Сохана, головного касира Уляну Дячук і головного організатора Василя Оріховського. При головному столі була теж дружина д-ра Куропася Леся, яка також була інструктором, і були викладачі курсів, торонтські педагоги — Галина Вавришин, викладач української літератури, і Михайло Вавришин, викладач географії; Ілейн Оприско, вчителька українських танців; вдова по довголітньому учителеві цих Курсів св. п. проф. Василеві Стецюкові, працівниця Адміністрації „Свободи" Квітка Стецюк; балетмайстер Володимир Бакад та адміністратор оселі УНСоюзу Володимир Квас. Присутніми були також учитель української мови, канадець Юрій Джуравець і головний редактор „Свободи" Зенон Снилик.

Для визначніших курсантів уфундували Квітка Стецюк дві, а В. Бакан і д-р І. Флис по одній, 50-долярові нагороди.

Хоча не всі учасники курсів осягли найвищий академічний рівень з прослуханих дисциплін, все таки — казав д-р Куропась — для кожного було корисно окунутися хоч і коротко в морі української культури і знання на цих курсах.

При вечері було вручено курсантам свідоцтва, які роздавали і д-р Флис і д-р Куропась, гратулюючи студентам за добрі успіхи в науці. Учителька Г. Вавришин подарувала своїм кращим учням томики поезій Василя Симоненка, закликаючи курсантів і далі вивчати поетичну творчість цього першого шестидесятника, що першим промовив своє вільне українське слово в післясталінській добі на Україні.

Після вечері відбулися мистецькі виступи учасників Курсів, де серед виконавців були і такі, які перед тим ніколи не брали участи в українських танцях, ані не співали українських пісень. Проте, не зважаючи на це, прегарно списалися на цьому самодіяльному концерті

Заповідали програму виступів по-українському — Олена Вавришин, по-англійському — Петро Палієнко з Північної Каролайни. Співом керувала Л. Куропась. З ентузіязмом, вмінням, веселістю і гумором курсанти змінялися у виконуваних точках, втішаючи глядачів співом, танцем і грою на бандурах.

В кінцевій частині вечора чотири визначних студентів дістали нагороди за видатні успіхи в науці українознавства: Леся Дорошенко, Ми-

(Закінчення на стор. 3)

В Америці

ВІСІМ ТРАНСПОРТОВИХ ЛІТАКІВ типу С-130 Геркулес, що їх закупила Лівія сім років тому в ЗСА, але які не були їй доставлені через політичні міркування Уряду ЗСА, і так не могли б тепер літати. Ці літаки, хоч зроблені готовими до лету в 1974 році, за час невживання занадто „скрипіли" б, навіть якщо б вдалося лідерові Лівії Каддафі їх дістати від Америки й пустити в дію. Перевірювання всіх електронічних приладь, всіх критичних місць у складній машинерії, забрало б кілька місяців часу і коштувало б тисячі долярів. Виглядає так, що вся дружба лівійців з Президента братом Біллі Картером і була продиктована бажанням Каддафі добитися дозволу на перетранспортування цих літаків з Америки.

СУВОРІШИЙ ЗАКОН проти вогнепальної зброї в стейті Ню Йорку ввійшов у силу у вівторок, 12-го серпня, і вже вісім осіб були на його підставі заарештовані. Їх чекає однорічне ув'язнення, якщо суд визнає їх винними. Закон карає за ношення незареєстрованої наладованої зброї публічно. Проте знавці кримінальних справ не всі переконані в тому, що цей закон „відстрашить" кримінальні елементи від вживання зброї, а дехто з них впевняє, що постраждають звичайні громадяни, які з будь-яких причин в своєму посіданні мають зброю.

В 1977 РОЦІ, коли почала „сходити зоря" слави Президентового брата Біллі Картера, — згідно з американською традицією появилися в продажу деякі продукти зі зображенням усміхненого обличчя Біллі, зокрема такі наліпки були на пляшках і бляшанках пива, що його, як відомо, полюблює молодший Картер. Через певний час — найбільше через лікування Біллі Картера від алькоголізму — продаж такого „Біллі-пива" припинився. Але коли один спритний крамар у стейті Вашінґтон хотів за високу ціну продати нещодавно „останню" велику скриню пива Біллі, то з іншого Вашінґтону — столиці ЗСА — пролунав гучний сміх і запевнення, що відколи зі сторінок преси не сходить образ Біллі, продаж „Біллі-пива" йде надзвичайно добре.

ПЕРЕВЕЗЕННЯ РАДІОАКТИВНИХ ПОКИДЬКІВ через великі міста, зокрема через Ню Йорк, знову дебатується на сторінках американських газет і в залях міських рад, особливо через минулотижневу голосну „бльокаду" тягарівкою мосту Джорджа Вашінґтона через ріку Гадсон з Ню Джерзі до Ню Йорку, коли треба було евакуювати мешканців десяти міських бльоків через можливість вибуху цієї тягарівки з газом пропаном. Рух автомобілів через міст був стриманий на вісім годин. Перевірка цієї проблеми, проте, дала такий вислід: випадок з тяговим автом, навантаженим нуклеарними рештками, не викличе якоїсь помітної катастрофи, зате саботаж, ціллю якого буде вибух такої тягарівки з радіоактивною речовиною, коштуватиме тисячу людських жертв і понад більйон долярів шкоди.

ТАМПІКО, МАЛЕНЬКЕ МІСТЕЧКО в стейті Іллінойі, не цікавило досі американців, але ця ситуація може драстично змінитися, коли президентом стане Роналд Реґен, який в ньому народився. Вже тепер 850 мешканців цього містечка побоюються раптового напливу туристів відразу по виборах, якщо їхній земляк стане Президентом.

СПЕЦІЯЛЬНА ПІДКОМІСІЯ СЕНАТУ назначила у вівторок, 12-го серпня, Філіпа В. Товна на спеціяльного дорадника у справі Біллі Картера. П. Товн, бувший федеральний суддя, працює у Чікаґо як адвокат престижевої правничої фірми Дженнер і Блок.

У світі

КРІМ ВИСЛОВУ СТУРБУВАННЯ загрозою громадянським правам у Південній Кореї після перебрання влади військовою хунтою на чолі з ген. Чон Ту Гваном та переведенні масових арештів серед опозиційних кол і у зв'язку з політичним процесом проти лідерів опозиції, американські чинники довели до відома сучасному державному керівництву в Південній Кореї, що майбутні відносини між Урядом ЗСА і Південною Кореєю будуть узалежнені від пошанування людських прав та повного збереження тих законів, що в Південній Кореї зобов'язують. Президент Картер і державний секретар Маскі написали в цій справі звернення до південнокорейських лідерів.

ЩОРАЗ БІЛЬШЕ ЗАСТЕРЕЖЕНЬ ВИНИКАЄ проти проєкту резолюції Ради Безпеки ОН, який приготовляють крайні арабські уряди. В тому проєкті передбачено далекойдучі санкції проти держави Ізраїля за включення цілого Єрусалиму в склад тієї країни, а також проти держав, що після проголошення тих санкцій утримуватимуть господарсько - торговельні зв'язки з Ізраїлем. Проти тих санкцій уже зголосили своє застереження й непогодження ЗСА, Англія, Філіппіни, Мехіко, Норвегія, а інші мають сумніви в їхній доцільності. Франція зголосила, що втримається від голосування. Тільки Совєтський Союз не лише підтримує проєкт санкцій, але й наштовхує арабські країни на їхнє загострення. Одначе, ісламські країни, члени Ради Безпеки в теперішній каденції — Туніс, Банґлядеш і Ніґер — також вимагають зм'якчень у проєкті резолюції.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ Курт Вальдгайм, який виїхав до Австрії на операцію ноги, вже ту операцію перебув, одначе рана не гоїться як слід. Це викликало затурбування серед лікарів, які не виключають можливости комплікацій. Вальдгайм мусить перейти через додаткову перевірку наслідків операції і посталих після неї болів з метою устійнення дальших методів лікування.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ПРОКУРАТОР ІЗРАЇЛЯ Іцак Замір після провірки статті кореспондента щоденника „Вашінґтон Стар" Давида Галєві, в якому цей кореспондент опублікував прізвище керівника внутрішньої служби безпеки в Ізраїлі, ствердив, що випадок цей мусить бути переданий судові. Карний кодекс Ізраїля виразно забороняє подавання до публічного відома прізвища людини, що керує тією службою, а порушення закону передбачає високу кару тюрми за цей злочин. Ізраїльські чинники заперечили інформації, подані в статті кореспондента, а крім цього виявлений шеф тієї служби заперечив в інтер'ю і у виступі перед парляментом інформації, передані кореспондентом згаданої газети. Давид Галєві, автор інкримінованої статті, перебуває тепер у Вашінґтоні, але погоджується повернутися до Ізраїля, де йому загрожує 15 років тюрми, та зложити зізнання перед парляментарною комісією, яка повинна цю справу розглянути.

В АММАНІ, ЙОРДАНІЯ, перебуває міністер закордонних справ Люксембурґу Ґастон Торн, який тепер виконує функції ротаційного предсідника керівного органу Европейської господарської спільноти. Торн збирає матеріяли для держав Спільного ринку, які стали б підставою для опрацьовуваного ними пляну компромісової полагоди ізраїльсько-арабського конфлікту. Після відвідин Єрусалиму й інших столиць того обширу, де одні вітали його з ентузіязмом, а інші не зовсім радо в Аммані король Гуссейн повністю підтримав заходи західньоевропейських держав і заявив свою готовість співпрацювати з ними та підтримувати їхні проєкти, якщо вони узгляднюватимуть „леґітимні інтереси" палестинських арабів.

ЦК КПК У ПЕКІНІ ВИДАВ доручення усунути з публічних місць портрети Мао Зедуна, які вражають своєю надмірною величиною. Так само в тому ж дорученні заряджено усунути з публічних місць цілий ряд цитат із писань Мао. Ця ціла акція переходить під гаслом обмежування ‚культу особистостей". Зарядження ЦК стверджує, що в головних містах Китаю забагато місця займають портрети різних провідних діячів і їхні вислови, якими обліплено будинки, огорожі й інші місця. Приватно повідомляють, що мавзолей Мао перемінять у спільне місце спочинку для цілого ряду лідерів КПК, як Чжоу Ен-лай, маршал Згу Де (колись Чутеґ), Лію Шаокі та інших. Рівночасно з тим повідомляють, що в ЦК партії найвищі партійні чинники виготовляють основну критику Великої пролетарської культурної революції.

СОВЄТСЬКІ ЧИННИКИ ЩОРАЗ БОЛЮЧІШЕ відчувають політичну й дипломатичну ізоляцію, викликану їхньою збройною інвазією на Афганістан. В першу чергу чергу йдеться їм, щоб добитися злагіднення американської постави проти тієї інвазії. Державні й партійні чинники СССР з негодуванням підкреслюють, що американці не згідні на відпруження, доки Москва не виведе совєтських військ з Афганістану. Дальшу присутність совєтських збройних частин в Афганістані вони мотивують „зростом американської інтервенції" в тій країні. Доказів на свої твердження вони не подають, але тим більше вони його щораз настирливіше повторюють. Дотеперішню атаку на президента Картера і його головного дорадника в справах державної безпеки Збіґнєва Бжезінского вони поширили тепер і на державного секретаря Едмунда Маскі, якому вони закидають, що він також на „всі справи дивиться крізь призму Афганістану".

НОВИЙ МІСТ ЧЕРЕЗ РІКУ ГАДСОН відкрито в четвер, 14-го серпня. Його збудовано коштом 38-ох мільйонів долярів і він є одним з трьох мостів через Гадсон, які збудовано в цьому році. Два інші відкриють в листопаді. Новий міст з'єднує північний кінець великого шосейного шляху ч. 287 зі західнім берегом Гадсону, на північ від Олбані, з містом Трой Н. Й.

ПРИГАДКА

Пригадуємо всім ВШ Передплатникам „Свободи", що з днем 1-го червня ц. р. одержують англомовний „Український Тижневик" тільки ті передплатники щоденника, які вислали замовлення і належну передплату „Українського Тижневика". Для вигоди тих передплатників, які бажають одержувати „Український Тижневик", але ще не вислали такого замовлення і передплати, поміщуємо в цьому числі відповідний формуляр, що його можна вирізати і переслати виповненого разом з чеком *передплати до Адміністрації „Свободи"*.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper (SECD 530-420) published daily exept Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: на рік — $30.00, на півроку — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Світ відкриває очі

Немає найменшого сумніву, що найбільшим злочином російського імперіялізму у його совєтській добі як і взагалі найбільшим злочином в історії людства є неймовірне своїми розмірами народовбивство. Масове знищування людей тисячами й мільйонами, доконуване на протязі довгих літ, опісля перериване з політичних і тактичних міркувань, а потім знову повторюване з безприкладним феноменом, якого в такій масі, так раціонально розплянованого і послідовно переводженого в життя історія людського роду аж до большевизму не бачила. Німецький гітлеризм нелюдяністю й жорстокістю не поступався КПСС, але ж він прийшов значно пізніше й напевно до якоїсь міри заплідниєся большевицькими прикладами.

Та особливість большевизму, що він повертається до терору в розмірах народовбивства, як інструменту політики, повторюваної щоякийсь час відрізняє його від тих злочинних режимів, що стосували масовий терор у відношенні до населення, як спалах пристрастей, проминаючу реакцію на якісь події, чи процеси. Совєтське народовбивство не було викликане якимсь особливим зрушенням, кризою, воно є постійним засобом у багатому арсеналі большевицької політики. Режим застосовує його, або припинює, коли керівникам на Кремлі здається, що саме цей засіб у даних умовах і даному часі дасть найкращі висліди.

Усякі ілюзії, що народовбивство, масовий терор з метою знищити цілі суспільні кляси, верстви, чи народи був тільки виявом доби сталінізму зовсім позбавлені ґрунту. Батьком терору був Ленін, він був його першим організатором, ідеологом, він його обґрунтовував теоретично,перший його застосував і вимагав від своїх співробітників та його підвладних безоглядного застосування.

Так же само зі Сталіном не закінчилося народовбивство, як засіб московської політики. Насамперед усі ті Брежнєви, Косиґіни, Суслови, Пономаренки і інші будували фундаменти своїх життєвих кар'єр саме своєю активною участю у народовбивстві. Вони були його виконавцями, звичайними екзекуторами на місцях, але вони також його організували з власної ініціятиви і давали іншим доручення проводити його в життя. І до сьогодні не засудили вони цього, не відкинули. Навпаки, вони якнайбільш рішуче протиставилися всіляким спробам засудити народовбивство в минулому СССР, потягнути до відповідальности принаймні найбільше винних і таким чином створити моральну атмосферу, яка на майбутнє внеможливлювала б щось подібного. Сьогодні так як і колись переслідують і саджають у тюрми не тих, що чинили народовбивство, а тих, що його засуджують і намагаються раз назавжди виключити його з життя народів, сьогодні поневолених в СССР, та з життя російського народу.

Мабуть нікому, ніодному народові в світі не прийшлося так багато говорити й писати про совєтське народовбивство як нам. В Україні ще довго не буде родини, яка б не оплакувала своїх членів, знищених червоною Москвою. І, на жаль, які невеликі висліди були дотепер у тих наших заходах!

Але тепер ситуація зовсім міняється, а навіть уже змінилася. Світ відкриває очі на народовбивство, яке сталося у СССР, на його продовження сьогодні, хоч покищо іншими засобами, та на небезпеку повторення того, що було за найгірших років „воєнного комунізму" Леніна і сталінізму.

Увагу світу привернула до себе праця російського вченого Йосифа Дядкіна „Аналіза неприродних смертей серед населення СССР у рр.1927-1958". Автор тієї праці зник у застінках совєтських тюрем і концентраційних таборів, або може вже не живе, хоч він спокійно, з науковим апаратом і обґрунтованням представив народовбивство в СССР у названих роках. Навіть занадто стримано й консервативно підійшов Дядкін до розмірів і наслідків цього народовбивства, та це його зовсім не врятувало перед помстою теперішніх „мирно наставлених" лідерів СССР.

У Франції, де щойно видано частину праці Дядкіна, вона зразу викликала докладніші студії тієї проблеми. Так само в ЗСА найсерйозніші періодики звернули свою увагу на неї й присвятили сторінки її обговоренню. Американський демограф, відомий спеціяліст у питаннях совєтської демографії в Бюрі перепису населення ЗСА, Моррей Фішбах після вивчення тіл..кищо опублікованої частини праці Дядкіна висловився „це виглядає на дуже серйозне з'ясування".

Страшне жниво смерти в історії СССР найкраще показують совєтські цифри з перепису населення. Мільйони й мільйони людей бракує у СССР, як показує навіть совєтська статистика. Але цікава й трагічна сторінка того народовбивства: в той час, як маліли народи, або взагалі зникали з російських демографічних мап, число росіян у СССР подвоїлося.

З ПЕРСПЕКТИВИ ЧАСУ

(В.Д.) — Двічі при кінці своєї каденції у Білому Домі, президент Гаррі Труман, згідно зі записками у його щоденнику з 1952 року, задумував кинути атомові бомби на Совєтський Союз і червоний Китай. Спершу він плянував вислати ультиматуми до Москви й Пекіну та домагатися закінчення війни в Кореї, домагаючись вицофання совєтських військ із усіх східньоевропейських країн. Крім того, ультиматум до Москви мав перестерегти СССР, що совєтська агресія ме зможе пройти безкарно.

Сенсаційні інформації

Ці сенсаційні інформації подав професор Френсис Л. Лєвенгайм з університету Райс у Тексас, що їх було надруковано в недільному виданні газети „Гюстон Кронікл".

Амбасадор Аверел Гариман, колишній близький дорадник Г. Трумана та ген. Меттю Е. Ріджвей, командант військ Об'єднаних Націй у Кореї, заявили, що про ці пляни Трумана, вони рішучо не знали й про це ніколи не чули.

У своєму щоденнику Труман писав:

„Мені видається, що тепер властивим підходом було вислати ультимат з десятиденним реченцем на відповідь, повідомляючи Москву, що ми плянуємо встановити бльокаду Китаю від корейського кордону до Індо-Китаю, і що ми плянуємо знищити всі бази в Манджурії та бази для підводних човнів засобами, якими ми розпоряджаємо і, якщо буде продовжуватися інтервенція, ми знищимо всі пристані і міста для осягнення нашої мирної цілі". Цей вийняток із щоденника має дату — 27-го січня 1952 року.

„Це значить тотальна війна. Це значить, що Москва, Ст. Петерсбург, Мукден, Владивостік, Пекін, Шангай, Порт Артур, Дайрен, Одеса, Сталінград і кожне індустріяльне місто в Китаї і Совєтському Союзі буде знищене. Це є остання нагода для совєтського уряду вирішити, чи він хоче себе спасти чи ні".

Як відомо, Совєтський Союз почав виробляти атомові бомби в 1949 році, цим самим відбираючи Америці виключне право на атомові бомби.

Після виходу Трумана з Білого Дому в січні 1953 року його приватні документи були поміщені в Бібліотеці Трумана в Індепенденс, Міссурі.

Запобіжні бомбардування

Проф. Левенгайм твердить, що дискусії на тему т. зв. „запобіжних бомбардувань" дуже часто велися під час Корейської війни, але, як Труман, так й інші члени його кабінету, були проти атомових бомбардувань. У квітні 1951 року президент Труман відкликав ген. Доглеса МекАртура зі становища верховного команданта збройних сил Об'єднаних Націй на Далекому Сході, тому що агресивні погляди того визначного американського генерала могли б, на думку президента Трумана, довести до тотальної війни з Китаєм і Совєтським Союзом.

Оцінки комуністів і комунізму в очах Трумана були дуже низькі. Він їх називав брехунами та порушниками всіх писаних договорів, включно з американсько-совєтськими договорами в Теграні, Ялті і Потсдамі.

РЕЦЕСІЯ СПОВІЛЬНЮЄТЬСЯ

Статистичні дані про господарську ситуацію у ЗСА за місяць червень і перші ластівки за місяць липень указують на значне сповільнення господарського спаду на різних ділянках. Дехто навіть висунув оптимістичну прогнозу, що економіка країни „осягнула дно й відбилася від нього", що одначе є передчасним і занадто оптимістичним висновком.

Комішенер бюра статистики безробіття при Департаменті праці Жанет Норвуд заявила: „Болюче погіршення на ринку праці, яке мало місце в попередніх місяцях, у місяці липні покращало. Цифри за липень показують, що цифри безробіття вирівнюються й стабілізуються, хоч це все ще замало, щоб змінити напрямок розвитку господарської ситуації". Так само Вілліям Міллер, секретар скарбу, висловив думку „що твориться фактична база під вихід із рецесії", а заступник головного економіста в Департаменті торгівлі Вілліям Кокс ствердив, що продукція зросла на коло два відсотка.

Це ще не змінило негативного стану господарки, але вказує на нарощування внутрішніх сил, які раніше чи пізніше доведуть до виходу з рецесії. Відчуваючи це, поодинокі великі гуртові фірми й магазини та концерни, які розпоряджають ланцюгом своїх роздрібних крамниць, почали підвищувати свої замовлення, хоч покищо дуже обережно. Зріст замовлень викликаний також значним зменшенням інвентур і запасів у магазинах. На збільшення замовлень і закупів впливає також той факт, що в липні в багатьох випадках обнизилися ціни на матеріяли й сирівці, потрібні в промисловому виробництві. Впали ціни на цукор, какао, деякі будівельні матеріяли, деякі роди сталі, шарикопідшипники, автомобільні колеса. Одначе переломано дотеперішній процес суспільного зросту всіх цін.

Велика роля тепер у дальшому розвитку по боці масового консумента. Якщо значніше піднесуться оцінки консумента стосовно найближчого розвитку економіки й він більшою мірою почне закупи, то це в цьому критичному моменті,коли може змінитися напрямок,вплине дуже багато.

Урядові чинники у Вашінґтоні з великим задоволенням віднотовують покращення на цілому ряді господарських галузей та сподіваються зміцнення цього процесу в найближчих передвиборчих місяцях.

П. П.

ІСТОРИЧНИЙ ДОКУМЕНТ НА ПРАВО ВЛАСНОСТИ

Аргумент „історичного права" до території без уваги на її етнічний характер і волю мешканців — аж надто добре відомий українцям. Адже цим аргументом орудували польські дипломати на Версальській конференції після Першої світової війни і на „історичне право" Польщі до Західньої України покликувалися польські керівні кола у відродженій Польщі в роках 1919-39 і ціле польське суспільство, під впливом своєї національної преси вірило, що Польща „має право" до Західньої України на основі володіння там стільки то років. А щоб знівечити етнічний принцип, у нашому випадку існування в Західній Україні української більшости, то Польща повела політику національної асиміляції, яка стала одною з причин її, Польщі, катастрофи.

Ізраїльський прем'єр Менахем Беґін і його вільнодумці стосують таку саму методу. Покликуючись на факт існування у біблійних часах Єрусалиму, як столиці жидівського світу, сучасний ізраїльський уряд перевів в парляменті („кнессеті") закон, що Єрусалим стає столицею Ізраїля. Ізраїль знехтував факт, що в часі проголошення ізраїльської держави у 1948 році Єрусалим був поділений на західній, приналежний до Ізраїля, і східній, приналежний — разом із землями на схід від Йордану до Йорданії.

Щойно в 1967 році в часі сімденної війни проти арабських сусідів Ізраїль збройною рукою зайняв Східній Єрусалим, проголосив його з'єднання із західньою частиною і вважає, що „має право" до нього, бо в біблійних часах кругло дві тисячі років, він був ізраїльським. Знехтовано факт, що у Східньому Єрусалимі ще недавно не було ні одної жидівської родини і поведено колонізації земель, недавно приналежних до Йорданії, а обітницею дати арабам на тих землях автономію, — зроблено це за зразком польської обітниці дати автономію трьом східньо-галицьким воєвідствам із заснуванням там українського університету „найдалі до двох років"...

Відносини змінились

Проти анексії східньої частини Єрусалиму запротестували всі арабські країни, включно з Єгиптом, а проти засновування на арабській території ізраїльських осель висловилася Америка і виступили всі західньоевропейські держави. Проти непоступливої політики ізраїльського уряду виступила вся міжнародна громадська думка. Відносини на протязі двох тисяч літ змінилися. І розумна політика мусить рахуватися з актуальною, а не давноминулою дійсністю.

Очевидно, коли розпадеться сучасна імперія, то уряд суверенної ні від кого незалежної української держави буде старатися відзискати втрати, заподіяні безскрупульною русифікаторською "політикою комуністичної Москви, яка унаслідила політику валуївського „нє було, нєт і бить нє может" у відношенні до українського народу, і переводить політику „злиття націй" всіма доступними шляхами. І це робитиме вільний український уряд в ім'я етнічного принципу, що визначує право власности до території. Відкидання етнічного принципу і стосування у практиці принципу історичного — це неправильно, немудро, неетично і шкідливо.

Небезпечна гра

Мобілізувати проти себе громадську думку всього арабського, західнього і волелюбного світу у переконанні, що теперішня військова сила Ізраїля і протекція Америки це чинники, які дозволяють на політику анексії і національної асиміляції, як теж на перекреслювання ізраїльсько-єгипетського мирового пакту, підписаного у Кемп Дейвіді, це небезпечна гра з вогнем. Бо існує совєтська імперія, яка наставлена на скреслення Ізраїля з політичної карти Близького Сходу, і не можна покладатися на американську військову допомогу у новій війні, яку провокують нерозумні ізраїльські закони, нерозумні тамошні правителі.

Ізраїль має повне право до самостійного державного існування, але не повинен вести такої політики, проти якої висловилися такі ізраїльські патріоти і національно герої, як колишні генерали: Моше Даян і Ерза Вайцман.

З МОГО ВІКНА

Іванна Савицька

Дикий ліс

Дикого лісу в Вайлдвуді вже давненько немає. На тому місці, де росли колись буряни, шуварі, та кущі, де колисалися вітром розчухрані клени, стоїть, мов красень-князенко, готель Пан-Амерікан, і сотні менших мотелів.

Мене здивував отой розквіт, оте ненадійне цвітіння нових, люксусових приміщень саме в добу обнижки економії країни, і обмежень кредитів. Мов гриби по дощі виросли гейби через ніч новенькі архітектурні „коробки", різної форми й кольору, з басейнами й власними ресторанами, з морозивом, що нагадує вежу Айфля, у яких не вщухає бурхлива хвиля туристів, хоча ціни там дуже високі, а в віконці фронтових дверей, скрізь, по модерних мотелях, видніє напис — „no vacansy".

Цікаво поїхати тамтуди не тільки на те, щоб витрачати по сто долярів на день, а на те, щоб за сотню долярів прожити тиждень, прохарчувавшись при тому зовсім пристойно.

Скромних приміщень по українських домах у Вайлдвуді — дуже багато,є ще й німецький пансіон, із харчами, із зразковою прямо чистотою.

Здавалось би хочеться там відпочинку, цілковитої прямо ізоляції від світових і місцевих новин, хочеться тиші.

Не їдьте за тишею до Вайлдвуді. Дикий, шалений океан вливається шумом у ваші вікна, скиглiння мев-плачем Ярославни забирає ваш спокій.

А там, на гарячому піску, що його так міцно окупує тепер Канада, цвітуть, мов тюльпани, парасолі, а під ними море людей, що лежать паляничками на гарячій, мов грань, сковороді...

Не їдьте за тишею до Вайлдвуду! У тому перехресті доріг із всіх куточків Америки й Канади, ви напевно зустрінете добрих друзів, давно-небачених друзів, і вам цікаво погуторити з ними.

Погляньте на вайлдвудський екран. Стефа, з Торонто, струнка, мов богиня, уся в полоні „Вейтвочерс", хрупає тільки морковцю. Керч — повсякчас зайнята проблемами наших буднів, ще й досі виблискує своїми очима-блаватами. Пан з борідкою, не зважаючи на роки, не ходить, а бігає по піску, цитуючи вголос енциклопедичний реєстр усіх сучасних мистців і їхню творчість.

Гість у брилику, з Вашінґтону, вистоює в тіні під мостом, забавляючи пані Тусю. Галя з Емпорії, в новенькій хусточці дискутує з паном з борідкою.

Пані з Австралії вся захоплена австралійським кліматом, пані Муха (пропускаю титул) все ще така елєгантна, як в Перемишлі, а оте маленьке, чорненьке личко, яке не міняється зовсім, таке ж усміхнене і привітне, як чверть століття тому. Тася, наплававшись, грає на фортепіяні. Пан у синьому, безпла.... намазує гарні жіночі плечі, а пан Олександер по піску походжає і цукерки розсипає...

Тут все зливається в одну словесну симфонію, компліменти — з нарiканнями на артрит, розповідь про гантерське весілля — із спогадом з рейду УПА, дисидентські проблеми — з новою книжкою Барки, припис на добру бабку й успішне лікування нагніткiв, Архипенко, Андрусів і Вирста і витівки президентового брата.

Ота кольориста симфонія людських гадок і думок забирає вам спокій, бо кожна людська істота — то окрема проблема, окремий світ, індивідуальність окрема, і ви, — прислуховуючись, приглядаючись збоку, карбуєте мимоходом цікаві для вас помічення.

Ви не їдьте за тишею до Вайлдвуду, їдьте туди за сонцем, за водою, за шовковим, чистим піском, їдьте за людьми, і хоча часом з ними вам зле, але без них — ще гірше...

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ:

„День у Голлівуді, ніч в Україні"

Чи може існувати в світі якийнебудь українець, що не зацікавився б таким дзвінким, хай і театрально-бродвейським заголовком? Тому, не зважаючи на те, що з оцінок американської преси, можна було дізнатись докладнісінько про що йдеться у цій музичній комедії, чи — як удома вже викувано нову назву, з достеменно англійського перекладу — в цім мюзикалі (насправді між музичною комедією і мюзикалом існують деякі неістотні різниці), то все таки при всякій нагоді і досі сипляться запитання: „Чи бачили", „Чи чули", „Що воно таке", чи „Яка це там Україна на Бродвеї?" І звичайно, що цікавість наших людей, зовсім не пов'язана зі столицею американського кіна, тільки на вид чи звук рідної і одноразової назви, защемить завжди хоч на мент живіше серце.

На всякий випадок, я озброєний пресовими

(Закінчення на стор. 4)

Мирослав Семчишин

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ І СТАН ЇЇ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

(Доповідь, у скороченій формі, була виголошена під час конференції ПКУС у Гарварді, 31-го травня ц.р.)

(4)

Такою ж справжньою рідкістю є чудово видана, багато-розкішно ілюстрована книжка, продукт 40-літніх досліджень мистецьких пам'яток соборної України, що вийшла з-під пера Г.Н.Логвина п.з. „По Україні"/ вид. „Мистецтво" - Київ, 1968/. Це справжня перлина-унікат і дуже цінне джерело для дослідників старовинної української архітектури.

Але ні брошури Ісаєвича чи книга Логвина не репрезентують основного українського підсовєтського культурознавства. Ми маємо цілу масу видань пропоґандивного порядку, маємо ряд монографій, альбомів з ділянки мистецтва, але вони в своїх інтерпретаціях фактів не наукові, а духом своїм не національні. Окремо варто хоч коротко зупинитись над однією книгою більших розмірів з ділянки українського культурознавства, а саме над працею Л.Марченка — „Історія української культури від найдавніших часів до середини 17 ст.", Київ, 1961. Книга видана тиражем всього 7,000 примірників, має такі основні розділи: Матеріяльна культура, Побут народу, Шкільна освіта, Письменство література, Книгодрукування, Образотворче і прикладне мистецтво, Музика. В обширній бібліографії /приблизно 300 позицій/ переважають автори-дослідники дореволюційного і совєтського періодів, між ними чимало російських авторів. Єтам теж кілька праць представників української науки не совєтського продукту, а саме М.Грушевського, М.Возняка, В.Щербаківського і Ф.Колесси. І можна б поважно поставитись до цієї праці і до багатого і копітливо зібраного матеріялу цим відомим київським істориком, якби не те, що вона типовий продукт марксо-ленінської ідеології та совєтської історіографії, яка, як відомо, починає існування українського народу з XIV ст. Крім цього український культурний процес розглядає Марченко в аналогії і сукупності з російською культурою. Інші, більші праці з українського культурознавства не совєтського штампу /як, от Огієнка, чи Крип'якевича/ називає він „буржуазно-націоналістичними фальсифікаторами", хоч чимало інформацій і даних „позичає" він саме у цих авторів. Книга Марченка доведена до часів Хмельниччини. Про другий її том, що мав бути продовженням і завершенням першого — нам не відомо.

Декілька зауважень

Ми розглянули основні наукові і науково-популярні праці з ділянки українського культурознавства, тобто той основний матеріял, яким розпоряджаємо. Досліджуючи на протязі кількох останніх років український культурний процес в його історичному розвитку та шукаючи за його притаманностями в окремих історичних епохах, ми наштовхнулись на чимало важливих проблем, до яких досі наука не зайняла потрібного становища, або які ще дальше перебувають у стадії дальших досліджень , дискусій і т.п. Правда, в основному джерела, які ми розглянули подають нам доволі багато матеріялу, але не всі вони однакової наукової вартости. Дослідник української культури може скористати з багатого матеріялу, призбираного Марченком, якщо він відкине намул мислення і узагальнень цього підсовєтського вченого марсиста-комуніста. Дуже добре опрацьований „Побут" — в „Історії української культури Крип'якевича", як і стаття Б.Кравцева у канадському перевиданні цієї книжки про українську мітологію, на жаль, вона не подає бібліографічних джерел. Чимало інформацій історично-культурного порядку можна використати у праці Огієнка, яка вже сьогодні має передусім бібліографічну вартість.

Про цілий ряд праць з літературознавства, мистецтвознавства, історії музики і т.п. тут не згадуємо. Нас цікавлять передусім синтетичні огляди і ми, досліджуючи окремі ділянки українського культурного процесу в хронологічному порядку, наштовхнулись на декілька основних проблем, які вимагають відповідної розв'язки і остаточного наукового обґрунтування. Для прикладу назвемо декілька з них.

От наближаємось до великої і важливої дати 1,000-річчя хтищення Руси-України, а справа первопочатків християнства на наших землях і встановлення першого єпископату ще й досі в стані полеміки і наукової дискусії. Доволі слабо насвітлені в дотеперішніх посібниках української культури статус і значення братства в Україні, а вже появились нові і цікаві матеріяли до цього питання. Українська філософія чи студії філософії в Україні, теж чомусь займають ніби марґінальну позицію в довідниках про українську культуру. Правда, багато праці в цій ділянці вклав І.Мірчук і Дм.Чижевський але ми цими джерелами мало користуємось. З великою студією у формі окремої монографії виступив не так давно Юрій Лавріненко про ролю харківського університету в національно-культурному відродженні початків 19 ст. /„Василь Каразин — архітект українського відродження"/. Його нові матеріяли і сміливі тези та висновки вносять багато нового до цієї проблеми, але дещо підважив їх своєю критикою історик І.Лисяк-Рудницький і її теж прийдеться перевірити й устійнити певні факти, бо студія Лавріненка незвичайно поширює і доповнює тему генези українського культурного відродження. Окремо треба би говорити про ще як слід не вивчену історію освіти і шкільництва в Україні /бо праці Біднова, Сірополка чи Ясінчука/ передавнені і не вичерпують цього питання. А щовже говорити про дуже важливий період в історії української культури відомий під назвою українізації /20-30 рр/. Чимало праць появилось на цю тему, зокрема щодо літературного процесу /Кошелівця, Кравцева, Лавріненка і інших/, а проте цей період як слід не вивчений, синтетично теж ще не охоплений.

Окремо треба говорити про таку ділянку культури як мистецтвознавство. В цій ділянці теж маємо ряд дуже цінних монографій /про них ми вже згадували/, але такого маштабу праці як 6-томова історія українського мистецтва київського видання /поминаючи її неґативні сторінки/, у нас ще немає.

(Закінчення на ст. 3-ій)

„День у Голлівуді..."...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

повідомленнями, не міг бути так прикро заскочений виставою, як один із його приятелів, що заманений принадою заголовку, попав пригьмом, зі своїми дітьми на цей мюзикал у столичному Лондоні. З театру вийшов він, як слушно заявляє, розчарований і з почуттям несмаку. Не було там жадної України, ні для нього, ні для дітей його. Відомо ж бо, що ця штука йшла успішно і довго на англійській сцені.

Дві дії

Самий твір складається із двох, непов'язаних зі собою крім авторства — частин чи дій. Текст написав Д. Восбург, а музику Ф. Лазарус. Щоправда, щоб пов'язати якось, ніби з мистецького боку обі частини, то заголовну і провідну пісеньку: „Ніч в Україні", що нею кінчиться друга дія вистави, співає ансамбль теж наприкінці першої. Перша частина, де місцем є Ґоллівуд, майже без говореного тексту, складається з 11-ох пісеньок, що їх артисти виконують професійно, але аж ніяк без непересічности. Сама музика досить далека від геніяльности. Про якийнебудь, хоч би і далекий посмак українського мелосу, шкода і думати. (Зрештою композитор музики, це уродженець Південної Африки).

Чому, мовляв, щодня і з двома полуднівками в тижні, вистава, що на неї квиток дуже важко дістати, випродана до останнього місця, не зважаючи на найвищі бродвейські ціни, (наприклад, число 1 мюзикал „Евіта", про Еву Перон, з кращою обсадою, має нижчі ціни), це для мене таємниця.

Друга частина „Ніч в Україні" мала б відіграватись на наших рідних землях. Дія цього мюзикалу оперта, як програма зазначує, свобідно, на одноактовій комедії Чехова: „Ведмідь". За додатнє явище можна вважати хіба зміну прізвища багатої вдови, персонажу з передреволюційних часів: в Чехова — вона Попова,тут — Павленко. Але, коли чоловіча постать у Чехова Смірнов, то тут Самовар; себто „яке їхало, таке здибало". І саме цей адвокат Самовар, слуга і огородник дому, виконують свої ролі, які видом, маскою і характером представляють трьох, колишніх голлівудських комиків, братів Марксів. Американська критика закинула режисерові, що на ролю слуги — Гарпо Маркса, взяв жінку. Закид влучний.

Проте в цілому, може найбільшим плюсом вечора, це гра Самовара — Ґравчо Маркса, що його і вигляд і мова і рухи досить близько нагадують дійсного і найкращого з братів-коміків. Ролю цю виконує молодий актор, Д. Ґернсон. Характеристичною прикметою другої дії, це темпо гри, де діялог шаленіє у своїй швидкості. На закінчення вистави ансамбль співає ще раз головну пісеньку: „Ніч в Україні", пританцьовуючи злегка і послуговуючись кроками, що мали б нагадувати наш танець козачок.

Чому Україна?

Як перед виставою, так і по виставі, виринає питання: чому місцем дії підібрано тут Україну? Чому не Монако, Кипр, Ізраїль чи Румунію? Відповідей на це може бути більше, як одна. Ми зведемо їх тут до двох тільки. Коли автори і їхні дорадники вибрали Україну з огляду на її відому красу, що повсякчасно приманювала всіх до себе, то з цим не лише можна погодитись, але навіть радіти. Коли ж однак ужито тут Україну, як пропаганду для плянованої кимсь цілі, що в ближчому чи дальшому майбутньому, мала б служити якимсь колоніяльним раєм ще одному „захисникові" чи „покровителеві", то треба запевнити всіх тих, що це хіба мрії і маячення „відтятої голови".

Усе ж таки додатнім явищем є те, що ця музична комедія зазнайомлює, поширює і чуєте десятки разів кожноденно це дороге нам слово в кожній газеті, радіо, телевізії, а навіть на вулиці. І це приємно. Повторювання слова Україна допомагає людям освоїтись із ним та вбгати в пам'ять цю назву. І може не питатимуть тепер уже деякі американці: „О, із дет юкренієн ор літуенієн?" чи „юкреінієн ор гангерієн?"

Відомо, що вдома під тиском шовіністичної Москви не бажано і просто не вільно навіть послуговуватись словом Україна, а заступають її такими подальшими назвами, як наш край, рідна земля, вітчизна, батьківщина тощо. Адже ж без всезначучого Україна звучать вони пусто. Значить воно добре і навіть, корисно, що у ЗСА вдомашнюється і поширюється, хоча б і за допомогою театральної, бродвейської вистави, найдорожча нам назва.

Теодор Терен-Юськів

СЕРЕД ВТІКАЧІВ З КУБИ від режиму Кастра, не всі поводяться так, як випадало б тим людям, що вибрали свободу і що оцінюють гостинність Америки, яка дала їм притулок. Тому в таборах для втікачів, де вже відбулися одноразові або й багаторазові заворушення, найбільше серед молодих і самотніх чоловіків-втікачів, проти американської поліції, довелося американським властям вдатися до суворішої охорони. І так в таборі у Форт Індіянтавн Ґеп, Па., влада відділила ворохобних підлітків-кубинців і поставила їх до підтаборів зі збільшеною охороною, щоб запобігти новому бунтові, подібному до попереднього, у вівторок, 5-го серпня, коли тут відбулися сутички поміж групами кубинських юнаків, що були озброєні ножами й камінням, і американськими поліціянтами та вояками. Під час цих заворушень поранено було 42 кубинців і 16 американців, які намагалися втримувати порядок.

МЕТРОПОЛІТАЛЬНА ОПЕРА В НЮ ЙОРКУ, яка мала вимушену десятиденну перерву через голосне вбивство скрипальки, члена оркестри цієї опери під час виступу Берлінського балету, знову розпочала свою працю у вівторок, 12-го серпня. Протягом найближчох 12-ти днів даватиме свої гостинні виступи Пекінська опера з Китаю. Поліційна охорона в приміщенні опери буде збільшена.

Перерва у праці „Козуба"

Датою 16-го травня ц.р. закінчено зимово-весняну працю в культурномистецькому товаристві „Козуб" в Торонто, Канада. Вже давно так заведено, що у місяцях червень, липень, серпень і вересень вечори не влаштовуються, щоб дати і учасникам і слухачам можливість набрати нових сил.

Тематика вечорів була цікава, і хочеться бодай коротко пройти їхню хронологію, показуючи працю, яку ведуть ентузіясти української культури і мистецтва.

У січні: „Княжа Русь і Візантія" — доповідач Омелян Смеречинський. Ще перед прийняттям українцями християнства існували торговельні зв'язки, які збагачували Україну-Русь заморськими виробами, даючи в заміну Візантії збіжжя, мед та шкіри.

У доповіді опрацьовано ряд історичних подій, у яких показано справжнє обличчя греків з їхнім зацікавленням чорноморським побережжям і їхні старання культивувати свої впливи в Україні.

У січні: „Концертовий вечір української пісні" — організатор цікавого змістом вечора, співачка і піяністка, голова „Козуба" Іраїда Черняк. Вечір гідний уваги у підборі репертуару і виконавців. З ентузіязмом нагороджено оплесками надійну молоду співачку Галину Дитиняк і піяністку Ларису Кузьменко та ветеранів вокалу Михайла Ґамулу й Петра Черняка.

Слід згадати, що художнє читання Надії Куцої завжди передає виразний образ людських переживань і є зразком того, як треба ставитися до культури рідного слова.

У лютому: „Культурні пам'ятники древнього Єгипту — доповідач Михайло Гава. Шлях з багатого на історичні пам'ятки міста Александрія до каїрських пірамід, а потім до „долини фараонів", був окреслений нотатками про єгипетське життя і культуру та прозірками, які детально ілюстрували культуру прадавнього могутнього народу. На екрані миготіли стінорозписи в містах Карнак і Люксор, багатство фараонських скарбниць і гумористичних епізодів з верблюдами та лябіринтом у піраміді Хеопса.

У лютому: „Життя українців у Південній Америці" — доповідач о. Федір Коваленко з Клівленду. Надто складний був життєвий шлях доповідача, про який розповів у вступному слові Петро Родак. Від полтавських степів до гарячих джунґлів у Південній Америці, де довелося працювати місіонером, обслуговуючи українські поселення. Ця праця, полегшена життєвим оптимізмом, збагатила життя священика-доповідача і досвідом і спогадами, які варто видати окремою книжкою.

Доповідь проходила сконденсованим описом всіх українських поселень, їхнього економічного і культурного росту, релігійного розвитку та проблем, як затримати український дух серед молодого покоління, народженого на чужині. Бездоганна літературна ораторська мова прелеґента була зразком для народжених на чужині, а доповідь збагатила знанням про українців, розсіяних далеко поза рідними землями України.

У лютому: „Рання поетична і прозова творчість Миколи Руденка" — доповідач Михайло Ґава. Вечір відкрила Раїса Ліщина, вказуючи на ряд фактів нехтування правами людини в СССР, хоч вони ґарантовані совєтською конституцією. Доповідач дав перегляд вибраних прозових і поетичних зразків творчости Руденка, які здобули поетові визнання у літературній критиці ще до арешту.

У прозовій читці Надія Куца дала цікавий розділ із твору „Остання шабля", продемонструвала мовне багатство письменника і вказала на питання, які турбували письменника і для яких шукав розв'язки.

Вечір відмінний від інших літературних вечорів і добрим змістом, і підбором читців з драматичної групи молоді „Муза", які ознайомили присутніх із творчістю письменника. У читці брали участь: Катерина Матковська, Роман Гурко, Леонід Руденко, Максим Колесник і Лариса Роговська.

У березні: „Станислав Людкевич і його сучасники" — вокально-музичні виступи, ілюстровані доповіддю Наталки Ємець. Хоч ця тема у зв'язку з 100-літтям і смертю композитора вже була порушувана у Торонто, але підхід на цьому вечорі до теми був відмінний і ряд біографічно-творчих даних інакше представлений. Добре, що фрагменти з творчости композитора доповідачка сплітала з творчістю його сучасників, як Січинський, Барвінський, Нижанківський і Кос-Анатольський, що ще більше підкреслювало творчість геніяльного українського композитора.

У музично-вокальному доповненні брали участь: Іраїда Черняк, Галина Дитиняк, Лариса Кузьменко, Ліза й Таня Юхименко і Богдан Стокало.

У квітні: „Стилі в образотворчому мистецтві" — доповідач мистець Авел Лі. Представляючи доповідача, Іраїда Черняк звернула увагу на відмінний характер вечора, який проходив англійською мовою.

Авел Лі — мистець графік, народжений в Естонії, де закінчив Академію образотворчого мистецтва. Дальші студії продовжував у Фінляндії і Швеції. В цих країнах, як також у Данії, мав самостійні виставки, які добре оцінено образотворчими критиками. В Канаді він працює в ділянці графіки з нахилом до фантазії та абстрактности. В міжнародних виставках офіційно репрезентував Канаду, а крім того мистець читає лекції і пише статті до різномовної преси.

У квітні: „Українські піонерські церкви у Канаді" — доповідач Ярослав Кіт з Оттави. Хоч ім'я доповідача багатьом відоме із хроніки історичних нотаток до тижневика „Вісник" у Вінніпеґу, присутні багато чого довідалися про доповідача і його працю в Канаді.

Вступним словом Леонід Ліщина дав ряд цікавих доповнень і про закінчену педагогічну освіту — працю в англійській школі, і про вищі університетські студії в ділянці історії, і про активність у вивченні ранніх архітектурних будівель Канади.

Останній вечір у квітні: „Вершини і низини розвитку української мови за останні двадцятиріччя" — доповідач Ярослав Харчун з Оттави. Доповідач, як сказав у вступному слові заступник голови „Козуба" Андрій Бабич, багатьом відомий статтями про проблеми мови, друкованими у часописах і журналах. Крім того він відомий як викладач Оттавського університету та як колишній член редакційної колеґії журналу „Нові Дні". Тема була цікава, доказом чого було ряд питань, які ставили присутні.

У травні: „Українці в Юґославії та їхнє культурне життя" — доповідач Антін Івахнюк з Прoнтон, Онтаріо. Характеристику культурно-громадської праці доповідача дав Ярослав Соколик, починаючи з університетських студій у Юґославії, а кінчаючи Канадою. Доповідач — надзвичайно скромна людина, яка хоч має закінчені різні факультети, не бажає титулування у вірі, що жервенна громадська праця не потребує реклями. Доповідь про українців у Юґославії була цікаво побудована. За географічним розміщенням вказано скупчення наших поселень, а їхній культурний ріст ілюстровано прозірками і літературною творчістю.

У травні: „Поетика Лесі Українки" — доповідач Яр Славутич з Едмонтону. Біографічний вступ про доповідача можна було б скоротити, хоча Яр Славутич настільки діяльний, що треба чимало часу, щоб накреслити його працю і осяги.

Багатство поетичних зворотів Лесі, які підібрав доповідач, і їхнє пов'язання в одну цілість підкреслили вплив творчости великої поетеси у формуванні свідомости нашого народу.

У травні останній вечір сезону: „Микита Іванович Мандрика і його наукова і літературна діяльність" — доповідач Дмитро Кислиця з Оттави. Доповідач відомий як автор шкільних підручників, як викладач-славіст університетів у Канаді й Америці та як довголітній редактор, а тепер член редакційної колеґії журналу „Нові Дні".

Особиста дтужба Д. Кислиці з професором Мандрикою в час перебування в Вінніпеґу дала багатий матеріял, що насвітлив всі життєві і творчі етапи Мандрики. Викладова праця у вищих школах Чехо-Словаччини, громадська і літературна праця в Канаді, статті й наукові лекції створили йому заслужену пошану, якою він втішався поміж українцями і не-українцями, сокрема англійцями.

На закінчення слід відмітити, що працю „Козуба" оцінено і відвідувачами, і рядом українських установ, які безкоштовно давали свої залі для вечорів. Подяка від „Козубу" належить Українській Православній Катедрі, Канадсько-Українській Образотворчій Фундації та Інститутові Св. Володимира.

Успішний минулий сезон дає певність, що наступна осінь почнеться цікавими темами, які варто послухати і молодим і старшим. Вечори відбуватимуться раз на місяць у останню п'ятницю.

Лариса Роговська

На Союзівці закінчилися...

(Закінчення зі стор. 1)

Курсанти з управителем Союзівки під час „гуцульського вечора".

хайло Вербовий, Степан Медвідь і Леся Мокрицька. Усім курсантам бажав всього добра д-р Флис, зазначуючи, що ці курси дали їм усім можливість краще познайомитися з їхньою українською спадщиною і глибше зрозуміти багато аспектів української культури — відчути своє етнічне коріння, що його в цьому, часто „безособовому" світі шукають з тугою мільйони людей, „іванів без роду". Українці щасливі, що мають це коріння — глибоке і вартісне, яким повинні і дорожити і пишатися, — закінчив своє слово д-р Флис, а д-р Куропась побажав їм щасливої подорожі домів.

Конвенція демократів...

(Закінчення зі стор. 1)

на далі залишаються в силі. Як було заповіджено велику вагу прив'язує Демократична партія до перебудови американської індустрії та до піднесення її продуктивности, щоб у цей спосіб привернути її місце в загальній світовій економіці. В зовнішній політиці плятформа підкреслює потребу переговорів з Совєтським Союзом, але в добрій вірі з обидвох боків. Демократична партія висловилася за зміцненням оборонної сили НАТО та за модернізацією її технічних і матеріяльних засобів. Приймаючи конечність реєстрації молоді для загальної військової служби, яка може мати місце тільки у випадку наглої потреби, плятформа доручила майбутньому Президентові, якщо він буде обраний, зміцнити збройну силу ЗСА під кожним оглядом, а зокрема наголосити потребу продукції і впровадження в ужиття наймодерніших ракет Трайдент у підводних човнах та ракетної системи МХ на суші. Демократична партія й надалі обстоює доцільність ратифікації САЛТ II, процес якої перервала совєтська збройна інвазія на Афганістан. Плятформа Демократичної партії зокрема підкреслює потребу „помирення й поглиблення відносин з Китаєм, що вийде на користь обидвом країнам та мирові й безпеці в світі."

У своїй промові, якою Джіммі Картер прийняв номінацію Демократичної партії на кандидата до президентських виборів, він ширше зупинився над економічними питаннями, які вимигають особливої уваги. Він заповів проголошення в близькому часі всеобіймаючого пляну господарської відбудови, в якому будуть узгляднені принципи вимог тієї меншости конвенції, яка проявила себе так виразно і конструктивно, але застеріг за Президентом право і відповідальність за політичні рішення уряду. Особливу увагу привернули до себе слова Президента присвячені конфліктові на Близькому Сході, де уряд ЗСА буде на майбутнє переводити свою незалежну лінію в обороні миру й справедливости в тій частині світу.

Чимало уваги на кінці присвятив Президент плятформі Республіканської партії, з кандидатом якої йому прийдеться звести важку виборчу боротьбу. Плятформу ту він назвав відсталою й архаїчною, в основі і в деталях протилежну принципам і заходам політиці Демократичної партії.

Кандидатом на Віцепрезидента Президент Картер запропонував Волтера Мондейла, теперішнього Віцепрезидента, а конвенція цю пропозицію прийняла одноодушно.

Історія української...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

Ми вибрали найбільш маркантні проблеми, з якими зустрічається кожен дослідник українського культурного процесу, а їх у кожній ділянці куди більше.

Висновки

Від появи основних творів про історію української культури минуло кілька десятків років. За той час ми спромоглися на видання цілої низки вартісних наукових і популярних монографій, студій, статтей, які поважно збагачують бібліографію цього питання. Але, на жаль, сьогодні немає в нас ще синтези того великого і вагомого процесу, який пройшла українська культура від своїх первопочатків до новіших часів, саме культура, що більше ніж щонебудь, леґітимує нас як націю. Чи маємо дальше тільки передруковувати все те, що вже було раз видане? І що, врешті-решт, маємо дати до рук серйозному студентові цього предмету, не кажучи вже про чужинців? Правда великою допомогою в цьому відношенні є як українська так і англомовна „Енциклопедія Українознавства. Але вона не може залишатись єдиним і тільки єдиним джерелом інформацій і знань про українську культуру у всіх її аспектах.

Тому ми вповні підписуємось під закликом Українського Історичного Товариства в ЗСА, яке в своєму останньому зверненні категорично стверджує пекучу необхідність опрацювати і видати наукового маштабу історію української культури і вважає цю справу першочерговим завданням української вільної науки.

А час не стоїть на місці. І там на Батьківщині і тут на нових землях нашого поселення виростає зовсім нова українська людина, /а може й вже тільки людина українського походження!/ — І там і тут твориться нова культура, така відмінна від тієї, яку ми одержали в спадщині і яку культивували довгі-довгі часи, аж до наших днів. Тут і там здійснюється новий силою накинений нам культурний процес: проходить нова культурна дія в зовсім інших нетрадиційних українських виявах. Зокрема цей процес дуже небезпечний там, на рідних землях, де послідовними етапами проходить насильна інтеграція нашої самобутньої культури з чужою, нам ворожою своїм змістом і духом. Проходить саме така інтеґрація, що прагне до повної нівеляції усіх наших національних питоменностей.

Останнім яскравим прикладом цього може бути пропагандивна брошура відомого нам Івана Дзюби, що став апологетом совєтської багатокультурности, п.з. „Грані кришталя", тобто грані якоїсь нової, національної вимішаної, культури, культури московсько-совєтського продукту.

Живучи у двох вимірах — батьківщина і діяспора, не можемо дозволити собі, щов в такі часи як саме тепер, не підсумувати того довгого і творчого шляху, яким пройшла наша культура за своє тисячоліття чи більше.

Не можемо дозволити собі, щоби не залишити тим, які прийдуть чи приходять нам на зміну, — новому поколінню тут і там, такого саме твору, такої історії української культури, який став би живим пам'ятником нашого минулого, і зобов'язуючим заповітом на майбутнє.

Прихильниці СФУЖО при праці

Гурток прихильниць СФУЖО в Сейнт Кетеринс, Онтаріо, в порозумінні з управою Відділу Комітету Українців Канади, взяв на себе обов'язок опікуватися українською частиною Центральної Бібліотеки міста.

Енергійна і зарадна голова гуртка Марія Долішна, виховна референтка СФУЖО, нав'язала контакт з управою бібліотеки, що радо привітала нашу поміч. Перевірено стан книжок, упорядковано їх, а також приготовано списки книжок що повинні бути в бібліотеці. У відповідь на заклик до громадянства дарувати книжки до бібліотеки — деякі особи це зробили. Більшу кількість книжок подарував проф. Іван Бойчук, коли перейшов жити до Торонто.

В бібліотеці можна тепер також прочитати майже всі українські газети і журнали.

Щоб привчати дітей у молодому віці користуватися бібліотекою, в програму праці входить година казки англійською і французькою мовами. Розуміючи вагу казки у вихованні дитини, виринула думка зорганізувати „годину української казки" в приміщеннях бібліотеки.

Управа бібліотеки радо погодилася на цей оригінальний новий проєкт. Це був перший такий почин етнічної групи. Голова М. Долішна повідомила матерів дітей у віці від 3-ох до5-ти років життя, і їм також сподобалася ця думка. І вже в дні 6-го травня відбулася перша „година української казки", в якій взяло участь восьмеро дітей. Престиж будинку Центральної Бібліотеки та відповідна атмосфера бібліотеки надала проєктові відповідної атрактивности і на слідуючі лекції приходило вже 17 дітей.

Програму приготовляли молоді матері-ентузіястки: Леся Бабляк, Марія Дацько, Зеня Якібчук і Соня Лисий, які в більшості є кваліфікованими вчительками державних шкіл і зуміли підібрати відповідні казочки, гри і забави та розбудили зацікавлення дітей і батьків.

Місцева газета „Сейнт Кетеринс Стандарт" помістила привітальну статтю для цієї унікальної програми, а опісля також гарну знімку.

Слухаючи українських казок, діти зацікавилися також українськими дитячими книжечками, а що їх не було багато на полицях бібліотеки, закуплено більшу кількість цих книжок при грошовій допомозі Клюбу Українських Підприємців і Професіоналістів, які зрозуміли вагу виховання української дитини.

„Година української казки" відбувалася раз на тиждень протягом місяців травня і червня і, сподіваємося, що цей надзвичайний проєкт прихильниць СФУЖО в Сейнт Кетеринс буде продовжуватися після вакаційної перерви для добра українських дітей і задоволення з корисної праці його основниць, бо за словама поета: „Хто зерно сіє золоте В землі палку невтому, Той сам пшеницею зросте На полі вселюдському".

С. Г.

У десяту річницю смерти св. п. старшої пластунки Мотрі Грушкевич—Бігун

Минає десятиліття від трагічного дня 18-го липня 1970 року, коли несподівано і назавжди від нас відійшла подруга Мотря, повна сил, життєвої радости й енергії. Спомини про неї все живі, ясні, незабутні, як були і колись. Здається немов би вчора вона була серед нас і своєю присутністю приносила радість, веселість, часто гумор. Немов морські хвилі непосидюща, швидка і рухлива, давала нам наснагу для праці. Часом була спокійна, задумана. Картини життя Дорогої Мотрі залишилися в моїй пам'яті назавжди. Найвиразніше ж вони виходять з часів нашого пластування.

В 1959-60 роках у рядах старшого пластунства ми зі захопленням працювали, щоб створити новий пластовий курінь. Скільки перешкод, труднощів треба було перебороти, а скільки праці і часу вложити, щоб його зорганізувати й увести в родину існуючих куренів. В кожній праці, що ми проводили, Мотря була незаступима: все доброї думки, усміхнена, зарадна, готова у всьому помагати, була всюди і без неї нічого не могло обійтися. А коли у вересні 1960 року народився 18-ий курінь УСП-ок „Шестикрилі" із гаслом „Летіти понад будні, стриміти до висот", яку велику радість ми пережили, які горді були, що нашим старанням, ініціятивою і працею пластова родина збільшилася ще одним куренем. Курінь став нашим життям, а Мотря Грушкевич — його серцем. Вона перша зрозуміла, що це тільки початок, що рамці куреня треба виповнити змістом, що перед нами ще велика праця, і тій праці вона віддала своє уміння і всю себе.

Працюючи довгі роки в проводі куреня, ми розробляли його виховну програму, збагачували її релігійно-національними елементами, головно підбирали звичаї й обряди нашого народу. В зв'язку з тим Мотря писала в пластовій пресі: „...Як приємно хрестити табори староукраїнським звичаєм із кумами і подарунками. Кожного грудня на Андрія ворожити про щастя і любов, а як минула зима, вітати весну на майданах коло церков у Клівленді, Детройті, Торонто і в інших місцевостях хороводом наших прекрасних гагілок." Або: „Внутрі праці куреня зберігаємо нашу рідну закраску: гуцульський топірець — ознаку курінної влади, а крайка є невід'ємною частиною нашої білої спортової уніформи. На курінній раді, коли членка одержує свої крила під час так званої ‚Перелетної ночі', вінок відіграє велику ролю як символ дружби, любови і радости, а горіюча свічка — символ правди". Або: „Найгарніший — це вже наш весільний звичай. Вінком, сплетеним з червоних маків, волошок і роменів, вбираємо голову молодої. Цей вінок, вперше вжитий на однім із перших весіль нашого куреня, від того часу мандрує від молодої до молодої, із міста до міста, поштою, автами або літаками. Молоду коронує її попередниця разом з приявними ‚Шестикрилими'. До вінка молода додає стрічку із своїм і свого чоловіка підписом. Так впроваджуємо нашу подругу на нову дорогу життя і пригадуємо їй, щоб вона українське зерно внесла в нову хату, де воно повинно рости і розвиватися від покоління до покоління..."

В часі літніх вакацій ми перебували на пластових таборах в Іст Четгемі, на Новому Соколі, Бобрівці, Діброві й інших, а, будучи членом команди чи булави, незабутня Мотря була не тільки провідницею новачок, але їхньою подругою, приятелькою, сестрою. Світлої пам'яти Мотря зживалася з ними, йшла за їхнім голосом і бажаннями, і в тому часом розходилася з виховною програмою, зате молодь любила її і з великим довір'ям, з усіма проблемами зверталася до неї. Під проводом Мотрі молодь засвоювала любов і охоту до пластування й таборування, вчилася цінити пластову організацію і ставати активною у її праці.

Наші заінтересування виходили також поза пластові пороги, зимові лещетарські табори, легко-атлетичні змагання, гострі дискусії в обороні нашої ідентичности й рідної мови. Наші виступи перед громадянством і студентами в Клівленді і Торонто та пластовою молоддю — це була наша громадська діяльність, і Мотря була всюди першою, надавала усьому тон, вела скрізь перед.

Годі вичислити всі її позитивні шляхетні прикмети: працьовитість, солідність, ясність думки, лагідну і товариську вдачу, вміння вислухати і прийняти добру пораду й критику, і ще багато більше. Мотря усюди з'єднувала повагу і респект до себе, свого оточення.

Часто Мотря говорила мені: „Знаєш, Мару, мені здається, що я ніколи не споважнію". Так, зі своєю вдачею Мотря не могла „споважніти", бо вона б тоді перестала бути нашою Мотькою.

Ця молодість духа приносила Мотрі такий веселий і здоровий погляд на світ, людей і життя!

Та найкраще Ти, дорога Мотре, сама себе схарактеризувала словами, які написала братові Андрієві в день його ґрадуації: „Люби життя навіть тоді, коли нема любови, нема ні щастя, ні багатства, ані слави. Бож різні є в житті шляхи, а ціль одна. Люби життя, яким воно є, і в днях сонця і непогоди. Люби людей тому, що вони люди, і живи так, щоб не пожалував одного дня, щоб життя твоє не було прожито марно."

Це була ти, Мотько, і такою залишилася для нас назавжди.

Маруся Фур-Федьків

Посвячення парафіяльного дому св. Йосафата у Воррені

На півночі Детройту від восьмої милі розташоване місто Воррен. Воно розбудувалося щойно недавно. А в двох останніх декадах нашого часу збагатилося великим числом українських жителів. З приходом українців до Воррену виникла потреба побудови української католицької церкви. В жовтні 1966 року побудовано церкву св. Йосафата. Навколо церкви є ще велика незабудована площа для майбутнього використання. Розташована майже в центрі міста, між вулицями Раєн, Мек Кінлі й св. Йосафата, парафія ця з великим майбутнім, бо має багато молоді й багато активних вірних, які крок за кроком йшли вперед і не дармували у плянах. Українська громада має добре ім'я: тут працюючі подружжя, багато вже українських підприємств. Церквою тепер завідують Отці Василіяни.

Завдяки співпраці отця пароха К. Височанського, ЧСВВ, із дуже діяльним церковним комітетом, що його очолив Ярослав Дужий, незабаром приступили до будування парафіяльного дому, бо до того часу парохи проживали і мали свою канцелярію у невідповідному домі. Напружуючи всі сили, мобілізуючи всіх вірних у скорому часі досягнуто великого діла: здвигнено імпозантну будівлю. Церковний комітет доклав до цього багато труду; будівничий не завів надій і на час віддав готовий дім до посвячення.

У неділю 15-го червня порішено дім посвятити і передати до вживання отцям. Палата гарна, простора, багато кімнат з модерним вивінуванням. Внизу можна примістити парафіяльну канцелярію, архіви, а нагорі — приміщення для пароха та його помічника о. Іларіона Бенедика. Залишається багато місця і для душпастирів-гостей. Цю будівлю вже сьогодні подивляють свої і чужі мешканці міста Воррену і поза ним. Будував дім відомий будівничий Іван Ровенчук згідно з плянами архітекта О. Дуб'яка. Декорацією всередині займався відомий у стейті Огайо Іван Сіка із Юнґставну, Огайо, майстер українського походження.

На святкове благословення до Воррену з'їхалося багато запрошених гостей: адміністратор - канцлер Чікаґської епархії о. монс. Василь Білинський; протоігумен Патрикій Пащак, ЧСВВ, з Ню Йорку; о. ігумен Іннокентій Лотоцький, ЧСВВ, парох церкви Непорочного Зачаття Пречистої Діви Марії в Гемтремку; о. монс. Михайло Бохневич, декан і парох церкви св. Івана Хрестителя в західньому Детройті; о. Іван Лазар, парох церкви у Дірборн Гайтс; та милий гість з Ню Йорку, колишній сотрудник у церкві св. Йосафата о. Тарас Прокопів, якого щиро привітали присутні. Привітали також Сестру Хризостом, ЧСВВ, директорку школи; Сестру Оксану, ЧСВВ, і Сестру Миронію Чина Сестер Служебниць. У посвяченні брав також участь посадник міста Воррену разом зі своєю дружиною.

По благословенні приміщень з участю великого числа вірних і гостей з околиць метрополітального Детройту — відбувся святковий бенкет в Українському Культурному Центрі. Програму вів голова церковного комітету Ярослав Дужий. За головним столом засіли визначні гості, яких вже згадано вгорі, а поруч них засіли місцеві діячі, які очолювали окремі ділянки праці: Матей Гейман, містоголова церковного комітету; Богдан Несторович, голова будівельного комітету; Мирон Воронович, голова комітету збірки фондів; Богдан Мельник, голова комітету пропаганди; Іван Мек, голова господарської комісії.

Присутні, входячи до залі, одержали книгу, в якій подана коротка історія церкви св. Йосафата й опис побудови парафіяльного дому. Видання на гарному папері прикрашають знімки діячів Української Католицької Церкви та всіх церковних підприємств, які діяли на терені міста Воррену. Присутні мали змогу довідатися про подробиці побудови дому і про активність церковної громади. Цю книжку безкоштовно надрукували у своїй фірмі Богдан і Марко Несторовичі. Кошти друку мали виносити дві тисячі п'ятсот долярів, що власники покрили самі й передали книгу в дарі для церкви. Будівничий Іван Ровенчук з дружиною Марією з нагоди посвячення склали пожертву в сумі шість тисяч долярів. Започатковано будову фондом імени Сема Геника. Безіменний жертводавець склав тисячу п'ятсот долярів у пам'ять Реймонда Треша на потреби парафіяльного дому. Надія Джордж, голова Марійської Дружини Матері Божої Неустаючої Помочі, подала до відома, що Марійська Дружина вивінує їдальню і придбає кришталевий свічник.

На бенкеті багато місця віддано інформативним справам. Треба було подати до публічного відома, хто і скільки пожертвував на побудову, хто і скільки обіцяв, хто і що виконав. Інформували Ярослав Дужий, голова церковного комітету, і містоголова Матей Гейман. Александер Дутко, колишній комішенер Мекомб кавнті, представив членів Мічиґенської леґіслятури, членів суддейських палат і радних міста Воррену.

На окрему увагу заслуговувало багато парафіян, що їх усіх вичислено на бенкеті.

Змістовну промову виголосив о. протоігумен Патрикій Пащак, ЧСВВ, своє слово виводячи від теми дня, в якому майже весь світ відзначав тоді День Батька. Отець зупинився довше над пошануванням українських традицій родини й української духовости взагалі, яка нас не повинна залишати ніколи. Його небуденна мова засереджувалася у глибокій думці: не справа у кімнатах, у їх величині, але справа у цементуванні духовости, у традиціях любови до свого народу. Це пов'язання куди важливіше, як сама матеріяльна будівля, хоч би як велика і пишна.

Наступну промову виголосив о. адміністратор Василь Білинський. Канцлер оповів про останні дні життя Владики Ярослава Ґабра, який мав записано у своєму календарі працьдату благословення парафіяльного дому у Воррені, але відхід у Кращий світ — не дозволили Владиці приїхати на це посвячення. Отець адміністратор тому і з'явився тут у заступстві померлого Владики.

Згадано також хворих парафіян: Теодосія Гундича і Михайла Савчака. Представлено ще гостей з Австралії — Ігната й Емілію Городецьких.

На кінець програми о. Константин Височанський висловив зворушливу подяку всім, що причинилися до великого діла побудови нового парафіяльного дому, і при тому передав Грамоту вдячности, видану посадником міста Воррену для Ярослава Дужого, голови церковного комітету, з нагоди Мічиґенського Тижня.

До святкового обіду приграваліа оркестра С. Колтика.

Треба додати, що і на ранніх Службах Божих, і на благословенні кімнат парафіяльного дому, і на самому бенкеті було дуже багато людей. Не зважаючи на зливний дощ, люди без нарікань мокнули і переходили під дощем з церкви до бенкетової залі одначе, щоб бути разом, бо разом вони побудували, разом досягли великого. Так, будується тільки спільними силами. За це славитимуть українську громаду у місті Воррені і поза ним.

Михайло Бажанський

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ 17-го СЕРПНЯ 1980 РОКУ

Нюарк, Н. Дж. Місячні збори Б-ва св. Івана Хрестителя — 76-ий Відділ УНСоюзу, о год. 12-ій в полудне, в Укр. Кат. школі при Сенфорд і Айві вул. Проситься членів прибути, вирівняти залеглі вкладки та відібрати дивіденди.

Ю. Демчук — фін.-секр.

ПРАВИЛЬНЕ ПРІЗВИЩЕ

У „Свободі" з 9-го серпня ц. р., у платному оголошенні про День Союзянки на Союзівці, у програмі виступить родина Федориків, а не Федоренків як це було помилково подано. — Ред.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!